

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor. 60 fill. bélyeggel együtt.

„A néppárt vezére a pápa. Zichy Nándorék hűtlensége.”

Ilyen duplán megtalpalt cím alatt ki-rohanást intéz Bánffy Dezső lapja a néppárt és minden ellen, ami katolikus, azon alkalomból, hogy Zichy Nándor gróf ő exciáját a magyar nemzeti zarándoklat élén a kereszténység közös atyja kitüntetett atyai leereszkedéssel fogadta, és a kath. vallás érdekeiért továbbra is kitartó küzdelemre lelkesítette.

Nem tetszik neki, hogy a kath. egyház közös feje elismerést juttat bátor harcosának. Jobb szeretné, ha az ősz néppárt vezér a pápa ő szentsége részéről hideg fogadtatásban, sőt megleckéztető szavakban részesült volna. Vagy legalább is néma részvétlenséggel állott volna vele szemben, mint az sajnos idehaza némely irányadó körök részéről történik, kik azért fölötté nagy tiszteletben állanak — Bánffy Dezső lapja írói előtt.

De adjuk a közleményt csaknem egész terjedelmében, hogy t. olvasóink lássák, hogyan gondolkoznak ott, hol a Bánffyk uralma alatt Magyarország miniszterelnöke, még a falusi káplánok át-helyezésébe is avatkozott.

A „Magyar szó” cikke így szól:

Az avatatlanok eddig a főhercegi rangban levő aranygyapjas vitézt tartották a néppárt vezérének, most azonban már tudhatják mindenk, a kiket illet, hogy ennek a nemzetboldogító pártnak a vezére és a lelke: Krisztus földi helytartója, a pápa; az esze és az irányítója: Rampolla kardinális; Mekkája: a Vatikán; végső célja: Magyarország a papi uralom jármába süllyesztése.

Világosan és félreérthetetlenül el van mondva mindez a néppárt vezérorganumában, annak: „A pápa Zichy Nándorhoz” című cikkében.

„XIII-ik Leó tegnap újra félreérthetetlen módon megértette azokkal a kiket illet, — írja a néppárti ujság idéztem cikke április 30-áról — hogy ki mellett küzdjenek: Zichy Nándor gróf, vagy Széll Kálmán mellett. XIII-ik Leó újra megértette a keresztény magyarokkal, hogy az egyházért vivandó küzdelmekben hol a helyük!

Ma pedig ismételte a szentatyja a Zichy Nándor grófhhoz tegnap intézett buzdító és lelkesítő szavait azzal a hozzátoldással, hogy adja át Zichy Nándor gróf az ő szavait magyar harcostársainak... Ezt izeni a magyar katolikusoknak, a „néppárti”-nak a „pápa”. Hát lesz-e ezentul igazán katolikus magyar, aki a „pápa” ezen üzenetére sem hallgat?

Elmondja ezenkívül a néppárti ujság egy más helyen azt is, hogy „a magyar nemzet a szent-szék iránt lekötözöttnek érzi magát azon számos jótéteményért, melyeket attól kapott.”

Mi a magunk részéről régóta tisztában voltunk és tisztában vagyunk az ugynevezett néppárt céljával és irányzatával, mi nagyon jól tudtuk és tudjuk, hogy a néppártnak *bakfitty* a haza, a nép és a nemzet és mindenekelőtt való: a pápa, a papság és az egyház.

Mi jól megjegyeztük és nem felejtettük el azokat a szónoki nyilatkozatokat és azokat az ujságcikkeket, a melyek Rómát és az egyházat, Pápa ő szentségét és az egyházi férfiakat mindenekelőtt: a trón és a törvények fölé is helyezték. Utalok ennek bizonyosságául Páder Rezső országos képviselő és Béni Béla cikkeire, valamint a néppárti gyűléseken elmondott beszédekre.

Páder Rezső hangzottatta a *magasabb etikai törvényt, mely a világi törvények fölött van, ő hivatkozott az állami jogrenden felül levő magasabb etikai rendre*, a melynek irányadó tényezői és tekintélyei: a pápa és a püspökök.

Mindezekből világos, hogy a néppárt Rómában és a Vatikánban, tehát az országon kívül keresi üdvösségét, és arra buzdítja hiveit, hogy a pápának és a klerusnak — tehát idegen hatalmaknak, legyenek engedelmes és hűséges alattvalói.

Ugy tudjuk, hogy az 1878. évi V-ik törvény-cikk tartalmaz valamelyes intézkedéseket azokra a magyar állampolgárokra nézve, a kik *külföldi hatalmasságok alattvalóinak vallják magukat*, valamint azokra is, akik az állami jogrenden felül egy olyan jogrendnek toborzanak hiveket, a mely jogrendet egy *külföldi hatalmasság állapít meg* és amely jogrendnek irányadó tényezői és tekintélyei *nem az állam törvényei, nem is a korona, hanem a pápa és a püspökök.*

Mi még nagyon jól emlékezünk arra a viharra, a mely — jogosan és méltón — támadt akkor, a midőn a budapesti német színház ügyében a német császárhoz mentek kérvényezni egyes magukról megfélemedezett budapesti polgárok.

Mi még nagyon jól emlékszünk arra a felháborodásra, a melyet bizonyos horvát püspök urnak oroszországi zarándok utja keltett. Emlékszünk jól arra is, hogy ez a püspök legfelsőbb helyről is megkapta azt a dorgatóriumot, a melyre rászolgált.

Mi még nagyon jól tudjuk, hogy Rátiu, Lukácsiu és a többi memorandista magyar állampolgár, a kik sérelmeikkel és panaszaikkal Bécsbe és az osztrák császárhoz fordultak, perbe fogatván, államfogházra ítéltettek és éppen ezért igen nagy kíváncsisággal várjuk, *helyesebben meg is követeljük*, hogy főhercegi rangban levő aranygyapjas vitéz ur és jeles táborkara *azért a tényéért, hogy külföldön keres védelmet és orvoslást hazája törvényei ellen*, és azokért az idéztem cikkeért, a melyekben a katolikus magyarságot a pápa iránt *alattvalói hűségre* és a szentesített törvények elleni harcra hívja fel azért, mert egy idegen hatalom, a pápa azt rossznak állítja — *komoly és szigorú feleletre vonassék.*

Hisszük és reméljük, hogy ez meg is fog történni, mert azt nem is gondoljuk, hogy egy jogállamban, a jog, a törvény és az igazság kor-

szakában, meg volna engedve bizonyos egyéneknek olyasmi, a miért Rátiu, Lukácsiu is törvény elé állítottak és szigorú büntetésre ítéltettek.

Hogy a római pápák Magyarországot a leghathatósabban segélyezték, arról csak annak nincsen tudomása, aki tudomást szerezni nem akar. Voltak idők, midőn a magyar nemzet háborúira más nem is adott pénzt, csupán a pápa. A magyar nemzet sokszor csak a lelkesedést és az emberanyagot adta, de a mi a hadviseléshez a légszükségesebb, a pénz, azt jórészt a pápák adományozták. Ime csak egy néhány adat.

Mátyás király 1459-ben Pius pápától kap 20,000 aranyat; 1464-ben ugyanazon pápa néhány ezer lovast és gyalogost saját költségén utnak indít Buda felé Mátyás segítségére, s még abban az évben küld újra 60,000 aranyat, mikor a pápa aug. 14-én meghal, 40,000 db. aranyat hagyományoz Hollós Mátyásnak.

Utódja II. Pál évenként 100,000 arany frtot ígér a török ellen Mátyásnak és más fejedelmek is ígérnek sokat, de a pápán kívül egyetlen egy sem tartja meg szavát. (Fessler Gesch. der Ungarn 5. k. 130-1.)

1465-ben II. Pál pápa küld Mátyásnak 100,000 db. aranyat.

1466-ban utalványoz Pál pápa ugyanannak Velencében felveendő 100,000 db. aranyat.

1468-ban Roborella által átadat Mátyásnak Egerben 50,000 aranyat.

IV. Sixtus 1476-ban Domonkos, adriai püspök által küld Mátyásnak 93,000 db. aranyat.

1478-ban IV. Sixtus 200,000 db. aranyat küld Mátyásnak, midőn Mohamedet megfutamította. (Thuróczy Chronica P. 4. Lat. Sixti 4. ad reg. Math.)

Jegyezzük meg jól, hogy egy arany értéke Amerika felfedezése előtt 25-ször nagyobb volt, mint a XVI. század elején, mikor a Dél-Amerika és Mexiko gazdag aranykészletét Európába hozták. Mátyás idejében tehát ez az összeg 25-ször többet jelentett, mint csak egy századdal később, hogy a mai értékről ne is szóljunk. Mátyásnak nem volt volna módja azt a fényt, pompát kifejteni, azt a dicsőséget megszerezni, mely századokra dicsővé teszi uralkodását, ha nem istápolja oly hatalmasan a pápa.

VI. Sándor 80,000 arannyal, X. Leo pápa a magyar királyt 132,000 arannyal segítette; VII. Kelemen 90,000 arannyal és 4000 emberrrel siet II. Lajos segítségére. Medici Hippolit biboros 10,000 magyar fegyveresnek zsoldját vállalja magára a pápa megbízásából 1532-ben. Nem akarjuk tovább folytatni, az aranyösszegek hosszú sorát. Csak azt jegyezzük meg, hogy ez így tartott egész 1716-ig. A pápák mindig segítették a magyar királyokat a pogány török ellen, míg Bánffy Dezső elődjei Erdélyben a törökökkel szövetkeztek, s megkönnyítették neki, hogy Magyarországot rabigába hajtssa. Avagy a kazár újságírók elődjeinek legtöbbször annyiban volt részök az aranyokban, hogy a háboru alatt bezsebelték.

Tehát igaza volt az „Alkotmány”-nak, midőn hangsúlyozta azt a különben is mindenki által ismert, s csak a Bánffyék által tagadott tényt, hogy Magyarország igenis lekötvelezzve érezheti magát a szent-szék iránt.

A cikk egyéb botlásaira most kiterjeszkedni nem akarunk, nehogy soraink kelleténél hosszúra nyuljanak. Csak arra figyelmeztetjük az olvasót, hogy e lap elég meggondolatlan tagadni egy felsőbb, etikai világrendet, felsőbb erkölcsi törvényt, melynek mindenki, tehát még a Bánffy-politika is alá van vetve. Persze nála a legfőbb törvény az, amit Tarnóczy Gusztávval megcselekedtek Nyitrán. Ami sikerre vezet, mindent el kell követni, ha mindjárt későbbben maguk is bevallják, hogy az „brutális és statariális módszer volt”, amint azt ápril 7. számában beismerte és lapunk apr. 8. számában reprodukáltuk is.

Felhívás

a keresztény szövetkezeti ügy barátaihoz!

Alig egy éve mult, hogy megalakult a „Keresztény Szövetkezetek Országos Központja”, a szö-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Felhők felett.

Írta: François Coppée.

Egynehány éve mult, hogy egy felette ködös januárban néhány napot Genfben töltöttem. A kalvinisták ezen Rómája éppen télen, borus, fakó színű ég alatt mutatja igazi fizionomiáját. Ha szép időben úgy futólag néztük meg a nyári évad alatt, — amint ez a turisták legnagyobb részénél előfordul, úgy a téli Genfre egyáltalában nem lehet ráismerni. Mert mire is emlékezünk a futólagos látogatásból? A tó és a körülfekvő hegyek hasonlíthatatlan panorámájára, a fényes szállókra, a Corratierie pompás kirakataira és a Lausanne felől jövő hajók nyüzsgő kozmopolita utasaira. Körülbelül ez minden, mert ami Calvinra vonatkozik, az az utast nem igen érdekli.

Csak nagyon kevés utas érez magában hajlandóságot, hogy a reformator nyomait az óváros szűk, meredek utcáiban vagy a sz. Péter ivezetel alatt felkeresse. Így tehát azon benyomással távozunk Genfből, hogy egy szép, gazdag városban voltunk, melynek bájjait még emeli a nagyszerű és kedves táj.

vetkezeti ügy előmozdítása, keresztény szövetkezeteink támogatása céljából.

Ez az egy év, mely alatt az Országos Központ elég szép eredményeket ért el, meggyőzött minket arról, hogy Központunk csak úgy működhet sikeresen, ha megfelelő tőkével fog rendelkezni s rendszeres kereskedelmi társasággá alakul át.

E cél érdekében bocsátjuk ki az ide mellékelt aláírási ívet, melyben 100 koronás üzletrészek aláírására hívjuk fel a keresztény közönséget, a kik szívükön viselik keresztény népünk jövőjét, anyagi érdekeinek előmozdítását, sorsának jobbrafordulását. Minden áldozat, a mit e célra hozunk, keresztény népünk jólétének emelésére hozott áldozat lesz, melyért a jó magyar nép hála fog jutalmazni.

Reményem is tehát, hogy felhívásunk visszhangra fog találni a magyar keresztény közönség körében, és szegény és gazdag egyképen támogatására siet a nagyfontosságú célnak, melyre nem is ajándékot kérünk, hiszen az aláírt üzletrészek az aláíróknak tulajdonát fogják képezni.

Isten velünk!

Budapest, 1900. április hó 30-án.

Gróf Zichy Aladár,
a Keresztény Szövetkezetek Orsz.
Központjának elnöke.

Az aláírási ívből kiemeljük a következőket:

Ezen szövetkezet célja, a hozzá csatlakozó keresztény szövetkezeteknek (főképp fogyasztási és hitelszövetkezeteknek) segítségükre lenni az árubeszerzés és hiteltöke-beszerzés, jogi ügyekben való tanácsadás, ügykezelésük felülvizsgálata és általában minden lehető módon való gyámolításuk által. Ezen főcél mellett mellékes célja, hogy magánosoknak, kik ezen szövetkezet kötelekébe lépnek, az árubeszerzést a nagyban való bevásárlási forrásokkal közvetítse vagy ezen magánfeleknek a szövetkezet saját áruaktáiraiból árukat eladjon s ekként az árubeszerzés terén a magánfeleknek előnyöket juttasson.

A megalakítandó szövetkezet tagjai lehetnek: 1. keresztény szövetkezetek, 2. természeti és jogi személyek (pl. intézetek, testületek, egyesületek).

Minden belépő tag az aláírási ív vagy belépési nyilatkozat aláírása által legalább egy üzletrészt, egyébként pedig az általa elvállalt tetszesszerűt számú üzletrészt jegyez és annak befizetésére köteles.

Egy-egy üzletrész nagysága 100 (száz) korona, melynek fele (50 korona) az aláíráskor, másik fele a megalakulás után egy hónapra fi-

Hogy az ember megérthesse a hitújítás ezen fellegetvárának metsző és hideg költészetét, télen kell ott tartózkodni. Télen, mikor az éghajlat szigorú teljes összhangzatban van a helyi erkölcsök szigorával; télen, mikor az északi szél oly éles, mint a hitvitázás ellenséges fullánkja.

A genfi tó ködbe burkolódik, miutha buja kék színe bántaná a hugenották tulhajtott szeméreméretét, a tó körüli fák is oly szárazak, mint a genfi predikáció. A kép még teljesebb lesz, ha alkalomadtán a felsőváros nedves, sötét utcáiba felbotorkálunk. Ott kicsi, magános terekre lehet akadni. Egy szilfa terjeszti szét lombtalan ágait, melyhez néhány kőlépcsőn lehet jutni. Nem sok képzelet kell hozzá, hogy Calvint ezen keretbe illesszük talárlámban, fekete birtumával, husnélküli, sovány karja alatt hatalmas bibliával, hegyes szakállába átkot mormog a szabad gondolkozókra és eretnekekre.

Ebben a sötét negyedben van a Rue Des Granges, melynek ódon nagy házaiban gazdag, de jámbor múmiák élnek, kik egész évben egyebet sem csinálnak, mint imádkoznak és pénzt gyűjtenek. Ha aztán ismét leszállunk a modern városrészebe és a főközlekedési utak mozgó emberáradatába jutunk, ugyanazt a sötét szigort fel lehet fedezni sok arcon. A nők prém és fátjolba

tendő be. Az alapítók, illetve az igazgatóság megengedheti, hogy a kevésbé tehetősek ezen összeget havi részletekben is fizethessék be.

Az aláírási ívek s az esedékes összegek a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának irodájába (Budapest, IV. Molnár-utca 11.) küldendők.

A megalakítandó szövetkezetbe való belépésre nézve az aláírások záró határidejéül 1900. július hó 1-ső napja jelöltetik ki, melytől számított két hónapon belül az alakuló közgyűlés össze lesz hívandó.

A felhívást a keresztény hitelszövetkezetek lelkes barátai: gr. Zichy Aladár, dr. Giesswein Sándor, Kanócz István, dr. Major Ferenc, ifj. gr. Zichy János, dr. Nagy Sándor és Gyürky Ödön bocsátották ki.

Melegen ajánljuk pártfogásba.

Ujdonságok.

Előléptetések a honvédségnél. Május 1-ével a nyitrai honvédségnél a következő előléptetés fordult elő: Mayer Guidó ezredes dandárparancsnok vezérőrnaggyá, Pólya Károly őrnagy alezredessé, dr. Sebők Antal ezredorvos, törzsorvossá. Dr. Csáp Miklós, ki azelőtt Nyitrán működött II. oszt. főorvossorvossá, Polónyi János Besztercebányán I. osztályú századosá. Artner Kálmán pedig Pozsonyból áthelyeztetett a nyitrai honvédség levai zászlóaljához.

Kinevezés. Uheresik Lipót nyitrai posta és táv. segédtsz. segéd-ellenőrré, Szancsik József zay-ugróci, Lázár Lajos galgóci állami tanítók a IX. rangosztály III. fokozatába, Teleky János galgóci és Pataky János szenici áll. tanítók a X. rangosztály harmadik fokozatába nevezettek ki.

Halálozás. Kádec István kegyesrendi áldozár, nyitrai főgimnáziumi tanár április 30-án hosszas szenvedés után, életének 51-ik évében elhunyt. Temetése május hó 1-én nagyszámu közönség jelenlétében ment végbe. A díszes ércokorsót a piarista templom hajójában tették alacsony, feketével bevont ravatalra. A templomot a közönség zsufolásig megtöltötte. Temetésén a többi közt ott láttuk dr. Csippék Sándor, Nemcsék Ferenc kanonckokat, Mazóly Antal kir. táblai bírót, Palásthy Vilmos törvsz. bírót, Faschler Ferenc városi tanácsost, Árpási Imre, Pereszlenyi Henrik, Craus V. árv. sz. elnököt, az alpapságot teljes számban, a főgimnáziumi tanári testületet Horvát Sándor főigazgatóval, a helybeli tanintézetek tanárait, Trencsénből Karsay János kegyes-

félíg eltemetve, ugylátszik, mintha eltakarni akarnak szépségöket, mint valami botránytárgyat. A börze előtt előkelő férfiak állanak, kiknek külseje komor és ment minden szórakozástól. Ezek börzeemberek, kik árfolyamokról beszélnek, de inkább tudós exegesis tanároknak tartanád, kik valamely bibliai helynek értelmezése felett vitatkoznak.

Bocsássák meg a jó genfiéket ezt a kissé gúnyos rajzot. Azt a szíves fogadtatást, melyben egykor részesítettek, midőn költeményeimet előadtam, azt a rokonszenvet, melylyel megtisztelték, soha sem fogom elfeledni. Egyébként ki ne becsülné és ne csodálná ezt a vendégszerető munkás várost, ezt az értelmes és szabad várost, mely annyi száműzöttnek hajlékot adott?

De a genfiéket nem tagadhadják, hogy tavok partján a tél szerfelett éles. Meg lehet tehát bocsátani nyomott hangulatomat és roskedvemem, midőn felébredve az említett januári nap reggelén, megalapítottam, hogy gyalázatos köd van, melynek kormos szaga egész a szobámba behatolt. Olyan léghör, hogy kétségbeesésbe, öngyilkosságba kergethetné az embert.

Hirtelen belép a szobámba barátom, kinél szállva voltam és nyájas hangon kérdi tőlem:

— Nem akarna napot látni?

Először azt hittem, hogy valami rossz tréfát

rendi tanárt, a privigyei és a lévai ház képviselőit. Koszorut helyeztek ravatalára: a nyitrai rendház, a privigyei rendház „volt főnökének“, a nyitrai főgimnázium tanárai, a nyitrai főgimnáziumi tanuló-ifjúság, a főgimnázium VII. osztálya „osztályfőnökének“, a főgimn. ifjúsági zenekara stb. A beszentelést dr. Bobok József apátkanonok végezte nagy segédlettel, melynek végén a főgimn. ifjúság énekkara a chóruson megható gyászdalt énekelt. A beszentelés után a koporsót négyfogatu halottaskocsira helyezték és a temető felé ment a gyász kíséret elöl a gimnáziumi ifjúság gyászleplel bevont zászlóval, hol a koporsót és a sírboltot újra beszentelték. Alig hangzottak el a gyászdal utolsó hangjai, megeredtek az ég csatornái és szakadó zápor hullott alá a közönségre. — Életrajzi adataiból kiemeljük a következőket: Kádek István született Érsekújvárott 1849. február 17-én. Elemi iskoláit s a gimnázium alsó osztályait szülőhelyén végezte. Mint V. osztályú tanuló lépett be a kegyes tanítórendbe 1866-ban Vácott. A VI., VII. és VIII. osztályt Kecskeméten végezte. Az érettségi vizsgálat után Rózsahegyre helyezték, hol két évig volt és pedig 1870—1872-ig. Innen Privigyére került. Fogadalmat tett 1871-ben. A theologiai tanfolyamot magán uton végezte. Felszenteltetett 1873-ban. Privigyén mint tanár működött 1872-től 1884-ig, ekkor házfőnök lett és mint ilyen volt Privigyén további 10 éven át 1894. év közepéig. Ekkor Nyitrára helyezték tanárnak s itt maradt haláláig. Legutoljára 1900. február hó 18-án volt iskolában, másnap rosszul lett s csak nagy rábeszélésre nyugodott bele abba, hogy helyettest küldjenek helyére. Ez évben töltötte volna be 30 éves tanári pályáját. — A megboldogult nagy előszeretettel viseltetett a természettudományok és a zene iránt. Nyitrán az iskolán kívül alig járt valahova. Csendes, visszavonult életet élt közöttünk, melyet alig tudunk megmagyarázni, kik privigyei jelentékeny szereplését ismertük. Béke lengjen a megboldogult tanár porai felett. — Ez alkalommal megemlítjük, hogy 1800—1900-ig 34 áldozárt temetett el a nyitrai k. r. t. rend.

Új palota Nyitrán. Köztudomású dolog, hogy az osztrák-magyar bank a Tóth Vilmos- és Fürdő-utca sarkán lévő Novotni-féle házat örökáron megvette, hogy az itten felállítandó fiókintézet számára palotát emeljen. A ház lebontását a múlt héten kezdték, és már annyira haladtak, hogy az alapozási munkát holnap megkezdhetik.

A nyitrai főgimn. szegénysorsú tanulóinak ruhaalapítványára újabban beérkezett adományok: Kubinyi Endre urad. pénztárnok Nyitra 20 korona, Aranyossy József hon-

véd lelkész Nagyvárad 10 kor., a nyitrai főgimn. tanulóifjúsága s Kádek István tanár koszorújára gyűjtött összegből fenmaradt 7 kor. 78 fillért. A nyitrai Takarékpénztár gyűjtő-ívén: a nyitrai Takarékpénztár 20 kor., Lakits István dr. takp. igazgató 20 kor., Gyürky Géza dr. megyei főügyész 10 kor., Brezányi János magánzó 10 kor., Zerdahelyi Adolf nyug. törvszéki bíró 10 kor., Ronchetti József kéményseprő-mester 5 kor., Bohunka Géza ügyvéd 20 kor., ifj. Herberth János takarékp. pénztárnok 10 kor. Guttvil Pál ügyvéd 10 kor., Mercáder Ede takp. vezértitkár 5 kor., Zatkovics Alajos ügyvéd Nagytapolcsány 5 kor., Engel József nagykereskedő 10 kor., Seeber Vince vaskereskedő 10 kor. Összesen 182 kor. 78 fillér, a mi a multkor kimutatott 1006 kor. 40 fillérrel együtt 1189 kor. 18 fillért tesz ki. Petrovics László biz. pénztárnok.

Május elseje. Szép csendes reggelrel kezdődött Nyitrán. Nem zavarta meg még a nyitrai zeneegylet bandájának harsogó felvonulása sem. Azelőtt ütemes marsch riasztott fel álunkból május elsején, most néma csend. Rédeky főkapitány betiltotta. A cigányok játszottak, a zeneegylet nem. Mert a cigányok a mi jovialis örökké fiatal ember főkapitányunk udvari muzsikusai, a zeneegylet nem. — Kellems május elseje volt az aranyzinóros egyenruhának. A tiszturak megkapták a fizetést javítást. Uram bocsá' még a mult januáriustól visszafelé, tehát négy hónapi hátralekot. A harmincéves háború óta most először történik, hogy a katonatiszt olyan pénzt kap, mely négy hónapig penészedett a kasszában. Ment is a penészes pénz május elsején, mert a gavallér zsebében nem igen szokott megdohosodni a garas, hát most sem tehet kivételt. — Délután aztán a gazdáknak is megjött a rózsás május elseje. Beborult az ég és a szomjas földet vagy négy izben úgy megittatta, hogy a földmivelő, a szőlőtulajdonos is megkönnyebbült tőle. Másnap azután olyan pompás, balzsamos lett a zabori levegő, amilyen még e tavasszal nem volt. — Sajnos a vidéken, Üzbégtől Nagy-Surányig terjedő vonalon és irányban erőszé jégeső köszöntött be, mely a gyümölcsfákban érezhető kárt okozott. — Lélekemelő látvány folyt le — írják lapunknak — május elsején a helybeli Szántó-féle polgári fiú és leányiskolában. A tavaszuk e jelentős napját felhasználták az intézet növendékei arra, hogy igazgatójuk iránti hő érzelmeiknek kifejezést adjanak. Az ünnepélyt Gisser tanár úr vezetése alatt, egy tornamutatvány nyitotta meg, mely valóban kedves látványt nyújtott. Ezt több énekszám követte, sikerrel koronázva Belák Kamilló tanár úr farradozását. A Halassy Béla tanár úr által írt dialogok és alkalmi költemények úgy tartalmuk, mint előadásuk által élvezetet nyújtottak a hall-

gatóságnak — s szép volt a fiúk által előadott hegedű trió is. Az ünnepély kimagasló pontja mindazonáltal Hevera János tanár úrnak tartalmas beszéde volt, melyben úgy a tanuló-ifjúság szeretete, mint a tanári kar tiszteletének ad szép kifejezést. Kifejti, hogy az ünnepély célja egyrészt az intézet vezetője és tantestülete iránti tisztelet és hála érzelmeinek ápolása a növendékek szívében, másrészt a gyermeki kebelben a szép és nemes iránti szeretet fejlesztése. Hatásos beszéde úgy a gyermekek, mint a testület szívében visszhangra talált, s a szónokot megeljenezve, a tanuló-ifjúság egy szép ünnepély emlékével távozott, a tanári kar pedig megilletődve szorítván kezét, üdvözölte barátját az igazgatóban.

Jubileum kommando szóra. Az alispán a következő körlevelet intézte a vármegye főbb tisztviselőihez:

Nyitavármegye alispánjától. 16/eln. szám. A vármegye főispánjának ez évi július hóban bekövetkező 10 éves fordulója alkalmából a vármegye tisztikara saját elhatározásához képest egy díszalbumot ajánl fel. Szíveskedjék az ezen díszalbumba elhelyezendő arcképet „Makart“ alakban, térdkép kivitelben legkésőbb június 10-ig hozzám juttatni, és egyöntetűség okából a lefényképeztetésnél fekete szalonkabátot és fekete csokornyakkendőt használni. Szíveskedjék továbbá a szolgabíráktól, ott a hol alkalmazva vannak a közigazgatási gyakornokoktól, a járási orvosoktól és az állatorvosoktól arcképeiket a jelzett időig szintén beszédni, hanem „Visit“ alakban, és nem térdkép, hanem mellkép kivitelben, és kérje fel őket, hogy a lefényképeztetésnél ugyancsak fekete szalonkabátot és fekete csokornyakkendőt használjanak. Minden arckép hátlapján a sajátkezü aláírás alkalmazandó. Az album költségét közös megállapodáshoz képest a vármegyei főpénztárnok szedi be két részletben május és június 1-én, uraságotól összesen 16 koronát, a többiek mindegyikétől 9 koronát. Nyitrán, 1900. április hó 27. — Markhot, alispán.

Ezen ukaz nem csekély meütközést szült a tisztviselők sorában, mert legnagyobb részök nem tudott ezen „közös“ elhatározásról egy szót sem. Összeült 2-3 benfentes úr, kik aztán a többiek megbízása nélkül azok nevében önkényt határoztak, hogy jubilálni fognak. Hogy a főbb tisztviselők, kiknek ezen rendelet szól az alispánt desaválni nem fogják, az magától értetődik. Mert savanyú arccal bár, de mindenesetre hozzáfognak járulni a reájuk külön-külön kivetett 16 koronával, hiszen muszáj is, mert a pénztárnok utasítást nyert, hogy ezen összeget két részletben — milyen kegyes — havi fizetésükből vonja le, az első részletet már le is vonta. Ezen rendelet az önkény bélyegét hordja magán ott is,

akar úzni velem; de nem, semmi sem könnyebb annál. Csak bele kell ülni egy kocsiba s egy darabig felhajtani a Saléve magaslatára, aztán gyalog egy rövid utat tenni, és — mint ő mondá — felhők fejté van az ember, maga alatt látja a ködöt, feje fölött a nap és a kék égboltozatot.

Valjuk meg őszintén, ez olyan multság, minőt Párisban télen hiába keresnénk, még ha a Montmartre-ra felmennénk is, vagy a Sacré-Coeur tornyaira.

Mint képzelhető, látható örömmel fogadtam a csábító ajánlatot, s fél óra mulva már egy kényelmes kocsiban ültünk. A sűrű köd miatt a kocsis ablakain át éppenséggel semmit sem lehetett látni s így egészen el voltunk vágva a külvilágtól.

Hosszabb ideig robogtunk így, először sebes ügetéssel, aztán lépésben. A kocsiban is észre lehetett venni a lovak fokozódó erőlködéséből, hogy emelkedünk. Midőn megállottunk és kiszálltunk, a felhők kellő közepében voltunk.

Metsző hideg volt; tiz lépésre nem lehetett látni semmit. Felette kellett vigyázni, hová teszi az ember a lábát, mert az ut erősen ki volt járva, s minden pillanatban megbotozhatott az ember. Lassankint jobbra és balra fatörzsek türedeztek elő homályos körvonalakban, mintha

csak vattába voltak volna csavarva. Jóllehet akkortájt még jó gyalogló voltam — sajnos, most már nem mondhatom azt magamról — azért az emelkedés mégis nagyon fárasztó volt. A téli felöltőben egyszerre melegünk lett, vérünk heves mozgásba jött, alig lihegtünk már, szájunkon és orrunkon három füstoszlop dőlt ki, mely előbb egymással, azután a köddel keveredett össze.

Mialatt erősen rátámaszkodtunk botjainkra s a hegymászó lassú, egyenletes lépésével a fehér ködben mindig magasabbra és magasabbra jutottunk.

Lassankint ritkább lón a köd és könnyű rózsaszinben tűnt fel; ez volt előhírnöke a napnak. Már szemekkel észrevehettük a lejtőn a nedves fűvet, a tölgyek repedezett kérgét s az alpesi bokrok zöldjét. Azután a fenyőfák csúcsai bukkantak ki, azután gyönyörű gyöngéd kék fény ragyogott fölöttünk.

Az égbolt volt, a felhők fölött álltunk. Élhetek száz esztendeig — amit nem kívánok — de sohasem felejttem el azt az örömet, azt az elragadtatást, azt a gyönyört, mely e csodálatos látványnál megkapott s eremben végig száguldozott. Egy előhegynek legkiállóbb csúcsán voltunk. Ameddig csak a szem elhat, minden oldalról valóóság tejtenger terjed el lábaink alatt. Azok a

felhők voltak azok, melyeken az imént áthaladtunk, s a melyek fenekén terült el Genf városa a genfi tóval. A felhőtengerből egyes, elszigetelten álló, zajos hangok jutottak füleinkhez: a kocsik tompa dübörgése, időnkint a vasuti mozdony eles füttye, a nagyváros zaja.

Atlantisról, a tengerbe eltemetett titokteljes országról ábrándoztam odafen. A Morbihan hullámaiban elsüllyedt Is város mondája lebegett szemeim előtt, melynek harangjait hallják a babonás tengerészek, midőn a veszély órája közeleg.

Éppen velünk szemközt emelkedik ki a felhőkől Jurának vakító fehér hegláncolata, míg jobboldalon a tej-óceán elvész és alig észrevehető árnyalatokban lassankint átmegy az égbolt halavány kékjébe. Időnkint feltűnik egy sirály a felhőtálatból s hatalmas szárnycsapások mellett perceként át lebeg a teljes fényben, aztán rekedt vijjogással hirtelen lecsap és eltűnik, mintha szánakoznék a nagyváros lakóin, kik ez örvény fenekén csúsznak-másznak odalen. Nincs fantasztikusabb, mint ez a fehér tenger, melyből váltakozva felbukkannak a madarak, hogy újra elmerüljenek benne. A természetnek mindezen búbajos képei diadalmasan állott az égbolt közepén a ragyogó, hideg téli nap. A hólepte csúcsok felett messze sárgás fényt árasztotta, szent ihletre

hol a járási főszolgabíróhoz beszél, hogy alantaisaitól, u. m. a szolgabírák, közigazgatási gyakorlatok, járási orvosok és állatorvosoktól a fényképeket szedje be és ezektől csak 9 korona fog csekély fizetésükből levonatni. Azután osztályozza is az alispán a tisztikart, ki köteles magát „Makart” és kicsoda csak „Visit” formátumban levéttetni, hol térdig, hol pedig csak a mellig. Igaz ni, csak az imént befejeződött a vármegyében a lóosztályozás, s most már svungban vannak és osztályozzák a tisztikart.

Dr. Turzó Ferenc, nyitrai főgimn. tanárt a magyar akadémia „Palóc nyelvjárások a Zobor-hegy alján” című dolgozatáért dícséretben részesítette. A dolgozat egy része annak idején lapunk hasábjain egy tárcában jelent meg, később pedig megbővítve a „Magyar Nyelvőrben”. Megjegyezzük, hogy dr. Turzó e dolgozatával nem pályázott, hanem az akadémia önszántából tün-tette ki a dícséretes munkát azon dolgozatok közt, melyek időközben nyomtatásban megjelentek.

Egyházmegyei hírek. A május 1-én tartott prosynodális vizsgálatra az idén csak egy jelölt jelentkezett, még pedig Czeizel Antal nyitrai káplán, ki a vizsgálatot sikerrel kiállotta.

A lelkészek gyümölcsészeti tanfolyama a bpesti kertészeti tanintézetben ápril 30-tól május 6-ig tartatott meg. A földm. miniszterium által közzétett pályázat értelmében a tanfolyamon csak 12 lelkésznek kellett volna résztvennie, de mivel arra az egész országból 387 lelkész jelentkezett, azért ez évben kivételképen 26 lelkészt vettek fel. Részt vett a tanfolyamon 9 róm. kath., 5 gör. kath., 2 gör. keleti, 8 ref., 1 luth. és 1 unit. lelkész. A kath. lelkészek közül volt 2 esztergomi, 2 egri, 1 kalocsai, 2 szepesi, 1 váci, 1 nyitrai, 4 munkácsi és 1 szamosújvári egyházmegyéből. A mi egyházmegyénkől Paska István vett részt a kurzuson.

Betörők. Néhány héttel ezelőtt Szécsi Ferenc ügyvéd zohori szőlőjébe betörők hatoltak, honnan többféle ruhaneműt elloptak. A megejtett nyomozás eredményre nem vezetett. A betörők május 3-án újból vizitáltak Szécsi úr szőlőjében. Az eddig ismeretlen tettesek nagyon is ismérősök lehetnek Szécsi úr szőlőjében.

Fogatos kapalógépversenyt Tótmegyeren. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége karöltve a Nyitrai Gazdasági Egyesülettel fogatos kapalógépversenyt rendez Tótmegyeren, Károlyi Lajos gróf uradalmaiban. A verseny a f. május hó végén vagy június ele-

gerjesztvén szíveinket. Fényes sugara számtalan ragyogó gyémántot szórtak a lábainknál levő nedves zöldre.

Sohasem felejttem el, mint dobogott akkor hevesebben szívem, keblemből gyönyörűsége röp-kedt el, midőn a homályos ködben végzett fárasztó kapaszkodás után hirtelen szemben állottam a természetnek ezen tündérvilágával, elvakítva, mintegy megsemmisítve a világosság ezen ragyogó fényétől.

* * *

Mért üldöz még most is, hosszú évek mulva, oly konokul ezen csodálatos hangulatra való emlékezés?

Azért, mert kegyetlenül szenvedtem és még mindig szenvedek, s mert közeledik felém az élet tele: az öregség, minden gyarlóságaival. Még csak nemrégiben erőim fogyatkozása csaknem a kétségbeesésbe kergetett; — fuldokoltam zavart gondolataimnak ködében. Szerencsémre egy jámbor atyai barátom kezét nyújtotta felém; komoly, jóságos intelmek segítségével visszavezetett a helyes útra; meghívott, hogy szálljak fel a világosságba. Mily boldoggá tesz az a tudat, hogy szívemben újra feltaláltam gyermek hitemnek még egy hátramaradt foszlányát! Ó milyen boldogság az, melyet az alázatosság, a bizalom

jén fog megtartatni és pedig tekintettel a versenyt megtekinteni akaró közönségre, közel a vasuti állomáshoz. A verseny napja hírlapok útján fog közhírré tétetni. A versenyre már most hívja meg az érdeklődőket a Nyitrai Gazdasági Egyesület.

Tolvaj háziúr. Morton József nyitrai vállalkozó állványainak és egyéb felszerelvényeinek elhelyezése végett a Major-utcában egy csúrt szerű kerttel együtt vett bérbe. Morton úr már 2 év óta észrevette, hogy az ott elhelyezett anyagból mindig több és több hiányzik, de minden kutatása eredménytelen maradt. Most rájött a rendőrség, hogy a tolvaj nem más, mint Homola Lukács, ház- és szőlőtulajdonos. Homolának módjában volt a lopást tetűnös nélkül végrehajtani, ugyanis a hányszor a Morton-féle csúrt szomszédságában lévő Seeber-fele majorba, mint ennek alkalmazottja, takarmányért ment, a szomszédos raktárból annyi deszkát és gerendát rakott szekere fenekére, a mennyit csak vihetett, melyre aztán takarmányt hányt és azt elhordta s szőlőjében elhelyezte. A lopott anyag értéke több száz koronára rüg.

Erzsébet királynő szobra Pöstyénben. Lebontották a pöstyéni régi kápolnát, mert az új idők szelleme fényesebb Isten házat kívánt meg. A régi kápolna helyére Erzsébet-fakát ültettek, Erzsébet-teret létesítettek és közepére szándékoznak elhelyezni az ottani mérvadó körök boldogult királyné marvány mellszobrát. A mozgalom élén gróf Erdődy Imréné és dr. Fodor Kálmáné, Berchthold grófnő állanak. Jankovich Gyula fővárosi szobrász mintázatát fogadták el, és a művész legközelebb megbízatást nyer a mű kivételére.

A gözcseplő tulajdonosok figyelmébe. Nyitrai megye alispánja lapunk útján is értesíti a gözcseplő tulajdonosokat, hogy a lokomobilok eddig szokásban volt azonossági szemléje ezentúl elmarad. A lokomobilok, ha egyszer átszállításuk előtt kazánjuk megvizsgálva volt, átszállíthatók és minden akadály nélkül üzembe helyezhetők. Csupán a lokomobilra vonatkozó főbb adatokat kell a kazánvizsgáló biztostól 8 nap alatt bejelenteni.

Munkácsy Mihályról írja a M. N.: Mint csodagyermek lépett ki a nyilvánosságba. Feltűnésének percében megvoltak feje körött a korai zseninek ragyogó sugara. A Békés-Csabáról világgá indult gyermekről hangosan híresztelték, mennyire irtóztott az iskola szigorától és miként ragadta ámulatra családja és barátai körét a szerény virágokkal, melyeket mint asztalos-inas, a mestere által készített tulipános-ládákra festett. Első tanítója, Szamosi, a gyulai rajztanár nagy jövőt jósolt a kitudó tehetségű fiúnak, ki csodá-

és az engedelmesség nyújt! Alig kezdtem társaságában felfelé haladni, máris foszladozni kezdtek a góg és a szenvedélyek sötét felhői, melyek az igaz utat előttem eddig eltakarták.

Szállj magasra lelkem, szállj magasabbra, röppenj a csillagok fölé! Mily magas eszméket rezgetett meg bennem ezen visszaemlékezés. Akkor csak azért szálltam a magasba, hogy közeledjem a naphoz. Ma egy hasonlíthatatlanul ragyogóbb világosságba emelkedem, mert Michel Angelo szép szavai szerint a nap Istennek csak árnyéka lehet. X.

François Coppée a francia akadémia „40 halhatatlanainak” egyike, ki modern költészeti vénájával felküzdötte magát oda, hova eddig ismételt erőlködése dacára még Zolának sem sikerült jutnia. — Coppée is hitetlen volt, mint sok más akadémikus, de az Isten szenvedést bocsátott rá, hogy jó utra vezesse. Coppée különösen a drámairás terén tüntette ki talentumát. Magyar színpadokon is számos műve van repertoírban. Szüneteseit és megtérését *La bonne souffrance* (megváltó szenvedés) cím alatt 1898-ban adta ki, mely rövid másfél év alatt 75 kiadást ért. Ebből vesszük át a „Felhők felett” című közleményt, melynek végén láthatja az olvasó, hogy a hit és szellemesség mily szépen egyesíthető. Szerk.

latos szépen másolta az elébe tett rajz-mintákat; a fővárosban élő műbarátok pedig lelkesedéssel karolták föl a lánglélekkel megáldott fiú érdeket, anyagi támogatásban részesítették és lehetővé tették, hogy tanulmányait folytassa. Első tanuló-állomásán, Bécsben, nem maradt meg sokáig Munkácsy. Erett művészi ítélettel csakhamar megértette, hogy a bécsi nazaréus-iskola követői és a magasabbra törekvő klasszicista Rahl tanítványai elmaradtak a világtól, midőn a történeti és vallási tárgyakat és a régi technikai kivített kínálgatták azon közizlésnek, mely minden rokonszenvével az angolok kedélyes életképei és a Courbet fölépte után győzelmi reményekkel előrehaladó francia realiztika felé fordult. Léptei tehát Bécsből először Münchenbe irányították, hol akkor már a kedvesen, melegen hízogó kolorizmus közkedveltetésben részesült. Itt először ismerkedett meg az erőteljes természetű helyi szín sokszorú bájával. De ez a gyönyörködöttö kellem, mely a ragyogó, élénk színből szól hozzánk, nem elégitette ki az ifjú művészt, több kellett neki a külső jelenség megnyerő bájainál. A lélek magasabb világába vonzották őt legbensőbb hajlamai; a mit ő keresett emésztő hévvel és lankadatlan lelkesedéssel, az az ember lelki tényeinek ékesszóló kifejezése volt. Erre áhítozott; ezt zomjazta; e felé ragadta őt alkotási szenvedélye és nagyratörő ambíciója. És minthogy akkorában Knaus volt a nagy hírű művész, kit Németország, mint a lelki tények hivatott és győzelmes tolmácsolóját dícsőitett, Munkácsy Mihály elment Düsseldorfba és tanítványává szegődött Knausnak, ki mellett akkorában már Vauthier is kezdett feltűnni. Első nagy festménye, mely azonnal ráterelte tevékenységére a műkedvelő világ figyelmét, a híres Siralomháza, ez iskola tanainak keretében volt koncipiálva. Erőteljes kifejezés és tetszetős, mely színnek jellemzik e művét, melyet az 1870-iki Szalónban az egész más irányban haladó francia mesterek is szépnék és tökéletesnek nyilvánítottak és díjjal tüntettek ki. Ekkor tette át Munkácsy műtermét Párisba. Nagyratörő lelke nem engedett neki nyugalmat. Mindig magasabbra, tökéletességre vágyódott és törekedett. Már nagy hírű és nagy elismerésben részesült Milton-jával ki kívánt emelkedni a tiszta genre-ből, utját a történeti tárgy felé vevén. És így alkotta meg hosszú három évi tanulmányozás és ernyedetlen munkálkodás után azt a művet, mely nevének hírét a tetőpontra emelte, az egész művelt világ által csodált és remeknek elismert Krisztus Pálátus előtt című nagyszabású festményét. Nem lehet feladatunk e percben, hogy e művet részletelesen jellemezzük. Főlöszleges is volna. Nines műismerő ember, a ki e híres festményt nem látta és csodálta volna. Nines műbíráló, ki róla véleményét a legfellebbő dicseget kifejezéseiben meg nem mondta volna. A hirtelen műszeretetre lobbant Amerika sietett az újabb kor eme csodált remekét a régi Európától elragadni és azóta feltékenyen őrzi a kincsét, mely máris gazdag gyűjteményeinek egyik legnemesebb gyöngye. Két-két évi időközökben követték a nagy művet a Krisztus életének kiválóbb jeleneteit tárgyaló többi festmények: a Consummatum est, az Ecce homo, valamint a bécsi műtörténelmi muzeum mennyezeti képe, a Renaissance apotheozisa és a Honfoglalás, melyekkel a művész a tökéletességnek egyszer elért magas színvonalán igyekezett maradni.

A valaszka-bellai ker. hitelszövetkezet f. é. április hó 29-én tartotta meg I-ső közgyűlését, a melyen az igazgatóság beszámolt 1899-ik évi működéséről. A szövetkezet 1899. április havában alakult meg tagjainak száma alakuláskor 94 volt, jelenleg 170-et tesz ki 228 jegyzett üzletrésszel, egy üzletrész értéke 50 kor., a mult év végeig 3149 kor. 20 fill. lett az üzletrészekre befizetve, és 10596 kor. 40 fill. betétet kezel. A szövetkezet tagjainak 13084 kor. kölcsönt nyújtott. Tiszta nyeresége a szövetkezetnek 234 kor. és 20 fillér. A közgyűlés az igazgatóság jelentését helyesléssel tudomásul vette, a felmentvényt egyhangulag megadta. Köszönet illeti meg főleg Lövenstein Antal val.-bellai körjegyző urat, mint elnököt, ki a mellett, hogy terhes körjegyzői állásának teendőit közmegelegedésre teljesíti, még arra is szakít magának időt, hogy a szép jövőnek elébe néző szövetkezetet helyes irányban vezette, annak érdekeit képviselje, s a szövetkezeti eszmének itt ezen Nyitrai vármegyének talán legelmaradottabb népe

között apostola legyen. — (Melegen üdvözljük azokat is, kik e köszönetnyilvánításban magukról megfellebbeztek. Szerk.)

A római magyar zárandoklatról
kaptunk értesítést az örök városból. A zárandoklatban részt vettek 1280-an, köztük 8 püspök, 230 pap (mintegy 17%), az előkelő családok közül Ambrózy báró, Bartakovics, Batthyány, Chwalibogowski, Csekonicz grófok, Cziráky, Dessewffy, Latinovics, Meszlényi Mikes gr., Pallavicini, Pongrácz gr., Schechenyi gr., Széchenyi-Hoyos és a Zichy grófok voltak jobbra több tag által képviselve. A zárandoklatnak a kegyeletes célon kívül kultur tekintetben is kiváló jelentősége van, amennyiben 158 kispap vett benne részt. Mindannyi fiatal és fogékony kedély, kik a látottakat és tapasztaltakat kétségkívül értékesíteni is tudják. Nyitramegyéből összesen 96-an mentek, köztük legtöbb Podoláról (Leszété) még pedig 20 személy, Nyitraváros 16, Nagy-Cétény 11, Pöstyén 10, azután 4—4 Csejthe, Vágújhely, Ürmény és Radosóceról, 3 sz. Komjáthról, 2—2 sz. Galgóc, Pobedin, Bassóc, Bánkeszi, Csásó, végül képviselve voltak még Császtó, N.-Eörvistyé, Hosszúfalu, Nagy Kér, Krakován, Kuzmic, Sztrázsa (Vágör), Tardoskéd, Vág-Szerdahely, Vág-Sellye és Zslkóc egy-egy zárandokkal. Trencsénmegye 33 zárandokkal szerepel, ezekből 10 Nagy-Divináról, tehát éppen a legszegényebb tájról, Zsolnáról 7, Trencsén-Tepláról 5, N.-Sztriceról 3, Illava és Ribéből 2—2, végül Beckó, Csaca, Domanizs és Driethoma 1—1 zárandokkal. A nyitrai zárandokok máj. 4-én tértek vissza, kivéve a püspök urat és Batthyány grófot, kik máj. 3-án ugyan utnak indultak Rómából, de lapunk zártáig még értesítés nem jött, mikor érkeznek vissza Nyitrára.

A bossány-trencsényi vasutóról írják lapunknak. Mint a magánéletben sok halandónak, úgy a közéletben a mi járásunknak is végig kellett éreznie a tapasztalati igazság ama valóját, mily messze áll még a legüdvösebb eszme is megvalósulása stadiumjától. Köztudomásu, hogy a bossány-baán-trencsényi vicinális vasutunk évek óta vajdott, — két arisztokrata engedélye próbálta rajta szerencsét, — s míg ezek nyereség vagy veszteséggel a vállalatot eloldozták (?) az érdekltségbe *óriási részvényösszegekkel beerősített községek* (3,000—30,000 frt) a vállalat bukásáért hön imádkoztak, győztes lett az inter duos litigantes tertius Környe (Königsberg) mérnök. Faji szívosság s elemességénél fogva ez az eszme a „du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas" átkától egyelőre immár megmentette — folyó hó 1-én, mint a technikai munka ünnepe, történt, Zay Miklósné grófné által Barat-Lehota a vonal legköltségesebb szakaszán a járási hivatalos közegek s több kiválóbb vendég jelenlétében az első ásó s kapavágás — melyet a meghívott trencsényiekkel együtt dús pezsgő áradattal szentelt meg a „Bárány"-vendéglőben összegyűlt ünneplő közönség. Ezóta állítólag 400 csongrád s békésmegyei kubikos nehéz munka verejtékével öntözi a pályatest földjét, míg tekintélyes Tamások még most is kételkednek, hogy az az ige rövid idő alatt testté válne.

Dél-afrikai sebesültek magyar fürdőben. A pöstyéni fürdő igazgatósága igen elmésen igyekszik külföldi elemeket vonzani fürdőjébe. Ugyanis ajánlatot tett az angol kormánynak, hogy a dél-afrikai háboruban sebesült tiszteknek 10 ingyenes helyet bocsájt rendelkezésre ismert gyógyhatású fürdőjében; mi az angol kormány részéről nemcsak rendkívüli köszönet mellett fogadtatott el, hanem utasította az Abencorm herceg-féle beteg és sebesült katonatisztek segélyezésére alakult alapot a terv megvalósítására; s így az idei évadban valószínűen szép számmal fognak szalás angol tisztek Pöstyénben gyógyulást és üdülést találni.

„Szegény vagyok, de becsületes.”
Ezt a szálló ígét mindenki ismeri és sajnos, hogy

a legtöbb ember igazán szegény. Mennyivel kelemesebb azonban az a tudat, ha az ember gazdag és becsületes és a főnti mondást így variálhatja: „Gazdag és becsületes vagyok.” Csak hogy ehhez sok, nagyon sok pénz kell. Es ezt a legbecsületesebb módon megszerezheti bárki, aki egy nagy főnyereményt üt meg. Erre a most kezdődő osztálysorsjáték elég alkalmat nyújt, ha tekintetbe vesszük, hogy mily számos főnyeremény vár a szerencsés nyelőkre. Török A. és Társa bankháza (Budapest, Váci-körút 4.; fiók: Múzeum-körút 11.) pedig, mely szerencséséről az egész országban ismert, pontos kiszolgálása, szigorú üzleti elvei és szoliditása folytán méltán megérdemli, hogy a sorsjegyvásárló közönség sorsjegyeit e cégnél rendelje meg.

Közgazdaság.

A szőlőoltványok sárgulása.

Az újabbkori szőlőtelepítők s különösen az amerikai oltványszőlők ültetői nem ritkán jutottak már azon tapasztalatra, hogy ültetvényük egyes helyein az oltványok kisárgulnak s lassankint elpusztulnak. E kellemetlen s érzékeny veszteséggel járó jelenséget okát keresve-kutatva, azt éleinte az oltás helytelen keresztültvitelében vélték feltalálni, de később reájöttek, hogy a tulajdonképeni ok egyrészt a föld tulságos mészmennyiségében, másrészt a talaj tápanyag szegénységében rejlik. Ismerve az okot, megtalálták a baj orvoslásának módját is a vasgálicban, melynek alkalmazása után a chlorosisban — sárgaságban — szenvedő tőkék újból kizöldültek s a legszebb termést szolgáltatják. E vasgálic többféle módozat mellett használható és pedig egyik módja a tőkének bekenése, másik módja a gyökerek behintése, illetve permetezése, harmadik módja pedig a szőlő lombjainak permetezése kén-savas vasoldattal.

Az első mód alkalmazása abban áll, hogy az október hó folyamán megmetszett tőkék metszlapjai s vesszőcsontja lesznek a vasgálic vizes oldatával bekenendők. A bekenet részek megfeketednek, de tavasszal kizöldülnek.

A gyökerekre irányuló védelem kétféleképp vihető keresztül, ugymint a vasgálicnak száraz alkalmazásával és nedves alkalmazásával. A száraz alkalmazás abban nyilvánul, hogy a szőlőterületekre kat. holdankint 7—8 q vasgálicot szórnak el s azt betödik. Ha a föld 25—30%-nál nagyobb mennyiségű szén-savas meszet nem tartalmaz, akkor az eredmény kedvező, ellenben ennél több szén-savas meszet tartalmazó talajoknál az kétséges. Egyébként a hatás attól is függ, hogy miként fordul elő a mész a talajban. Finom egyenletes szétosztás mellett, csekélyebb mértékben is bizonytalanná teszi a hatást, míg szemcsés, vagy nagyobb darabokban jelentős mennyiségű vasgálic hatását. Arra azonban ügyelni kell, hogy a holdankint adandó mennyiség a 7—8 méter-mázsát meg ne haladja, mert különben a gyökereket megegeti. A vasgálicnak nedves állapotban alkalmazása, a gálic feloldását teszi szükségessé oly mérvben, hogy az oldat 10%-os legyen. Az oldatból egy-egy tőkére 4—6 kilogram számítandó, a mely mennyiség részletekben adandó úgy, hogy márciustól kezdve júliusig bezárólag, minden hónapban egyenlő quantum adassék minden egyes tőkének.

A levelek permetezése szintén hig oldattal viendő keresztül megfelelő részletekben.

A vasgálicnak ilyen alkalmazási módjával s megfelelő műtrágyák segélyével lehetővé van téve szőlőoltványainkat a chlorosis betegségétől megmenteni.

Irodalom.

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbízásából szerkeszti Mihályfi Ákos

dr. Most jelent meg a májusi füzet a következő érdekes tartalommal: *Dombi Márk dr.*: Vajda János költészete. *Vethési József dr.*: Az alkoholizmusról. Második közlemény. *Karácson Imre dr.*: Szigetvár ostromának török leírása. *Gopcsa Endre*: Genesius, a színész. *Elbeszélés. Szücs József*: Távolban. *Költemény. Rákos István*: Elfáradtam nagyon. *Költemény. A malarius*: A veszpremi egyházmegye új ritualeje. *Könyvismertetések és bírálatok. Erdújhelyi*: A közjegyzőség története. *Ism. Békefi Remig dr.* Platz: Utazás a természetben. *Ism. Dombi Márk dr.* Prónai: Olvasókönyv. *Bartha*: Magyar nyelvtan. *Ism. Lakatos Vince.* Időszaki Szemle (—n.) és a melléklet gyanánt adott Társulati Értesítő zárják be a tartalmat. A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat tagjai tagilletmény gyanánt kapják; nemtagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések a *Szent-István-Társulat titkári hivatalához* (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.) intézendők.

Megjelent: Idegen Tájakon. Új irányú elbeszélések az ifjuság számára, képekkel. IV., V., VI. kötetek, félvászonkötésben. A három együtt 2 korona 20 fillér, ez áron az I., II., III. kötetke is még kapható. Bátran adható mind a két nemű ifjuság kezébe. Melegen ajánljuk az irodalomkedvelők, szülők, tanfériak szives figyelmebe, kik ilyen jutányos áron izlésesen kiállított magyar olvasmányokat sehol sem szerezhetnek. Kapható Tóth Mike S. J. főgymn. tanárnál, Kálcsán.

CSARNOK.

Adatok az egyházmegye történetéhez.

A puchói róm. kath. plebánia.

Ch. J. dr.

III.

1744-ben *Terlanday János*¹⁹ (1735—1748.) plebános alatt missziót tartottak itt a jezsuita atyák, melynek egyik látható emléke még most is meg van. A misszió kezdetén, a mint az mindig történik, nagy keresztet állítottak fel, melyen a haldokló Üdvözítő faragott képe volt. Ezen feszületet nagyon megszerették a hívők, és ajtatósságukat gyakran végezgették mellette. Megtörtént, hogy egynehány gonoszlelkű lutheranus egy éjszakán a felfeszített fejéhez két kos szarvat illesztett, nemcsak a katolikusok, de a jobb-lelkű protestánsok nagy megbotránykozására is. Hogy jövőre ilyesmi ne történhessék, a városi előjáróság 1746-ban kis kápolnát építtetett a kereszt számára és ennek föntartására le is kötötte magát. Ezen kápolnát az 1807-ki nagy tűzvész annyira megrongálta, hogy lehordani kellett, s miután több észszerű ok merült fel annak újból való felépítése ellen, s miután 1824-ben egy névtelen jötevő akadt, aki a figura számára új keresztet csináltatott: a feszületet a templom kápolnájába helyezték, a hol most is áll és nagy tiszteletnek örvend. *Terlanday* távozása után rövid tizenegy év alatt három plebános gondozta a puchói híveket, s mind a hárman *Ledniceről* jöttek ide. *Vinczy Gáspár* (1748—1749.), *Petrík Mihály* (1749—1753.)²⁰, *Korcsok György* (1758—1759.) Az első és utolsó itt fejezték be életüket.

Annál hosszabb volt *Selmeczy László* lelkészkedése, majdnem ötven évig tartó: 1759-től 1808-ig. Szlopnáról jött, hol csak rövid ideig működött. A Gusztinyi-féle vizitáció nagy tehetségű, kitűnő és buzgó papnak mondja, de egyszersmind gyöngé, beteges embernek, ki miután sokszor képtelen kötelességeit teljesíteni, állandóan tart magának káplánt a pruszkai sz. ferenczrendi zárdából, melynek ezért évente 30 frtot készpénzben, hat mérő buza és ugyanannyi rozsot

fizet. Vele lakó Teréz nővére akkori időben a templomnak legnagyobb jövedője volt; nemcsak hogy értékes misemondó ruhával, fehérneművel látta el, arany és ezüst tárgyakat is ajándékozott neki. Plebánuskodása alatt 703 lutheranus és 3 zsidó lépett be a kath. egyházba, az utóbbiak közül bizonyos *Albini* (alias *Zbieleny*) *András* 1784-ben, kinek felesége már korábban katolizált és bizonyosan befolyással volt a férfi megterésére is.

1763-ban magasabbra építették a toronyt és diszesebb fődéllel látták el. Itt mindjárt helyén lesz egyet-mást elmondani a templomról. A protestánsok azt állítják, hogy ők építették a templomot. Alig lehet igaz; két okból nem. Először is Púchónak, mint láttuk, már a XIV. század elején volt plebániája, tehát temploma is. Ha a mostani templomot lutheránusok építették, építették azért, mert a régi vagy kicsiny volt, vagy dűledező állapotban. Az első nem állhat meg, mert a mostani templom még mindig nagyon szűk, hogy a plebánia (Dohnyánt is beleszámítva) összes lakosságát, ha valamennyien tisztán katolikusok vagy protestánsok volnának, befogadhassa. Már pedig senki sem fogja tagadni, aki csak némileg is ismeri Trencsénmegye történetét, hogy 1600. és 1670. közötti időben, leszámítva az egy utca anabaptistát, a többi ugy igazában mind lutheránus volt; hisz katolikus még 1709-ben is csak hat-hét volt. 1600. előtt pedig nem juthatott a protestánsoknak eszükbe új templomot építeni; még nem volt meg, hogy úgy mondjam, egészen teljes a szakadás. Azt sem lehet elfogadni, hogy a régít ledöntve újat építettek. A mostani templom szentélye, bár mennyire van átídomítva a lutheránusoknál régiebb. Ugyanolyan idős lesz a torony alsó része is. A hajó boltozata és a kápolna (inkább mellékhajónak lehetne mondani) határozottan későbbiek, és a kápolna kedvéért a templom fala át lett törve. Az lesz a legvalószínűbb, hogy a protestánsok megnagyobbították a templomot, és midőn későbbben rájuk nézve veszendőben volt, azt mondták, hogy az egészet építették.²¹

Az 1766-ban szept. 5-én Gusztinyi püspök vizitálta az egyházat. Kiveszünk főbb pontokat a jegyzőkönyvből. Az egyháznak három oltára van. A fából készült főoltárt Frideczky János illavai plebános ajándékozta, megaranyoztatta pedig Matyasovszky László. Az egyik mellékoltáron a fájdalmas Szűz szobra áll (1682-ben készült, valószínűleg szintén Frideczky ajándoka) melyet a hívek különösen tiszteltek és több ezüst votivtárggyal megajándékoztak. Keresztély Ágost esztergomi bíboros érsektől van egy ezüst kehely és volt ugyanolyan kis szentségtartója is; ez utóbbit Lehotszky már kanonok korában saját költségén megnagyobbította. Egyházi ruha eleendő volt. A templom tőkéi 540 frtot tettek ki, azonkívül 35 $\frac{1}{4}$ p. m. alá szántóföldje volt. A céhektől évente 14 font viaszot kapott, vagy a helyett 6 frt 50 krt.

A plebánosnak az irtványokkal együtt 67, p. m. alá földje volt és két kis legelője. Párber fejében jár neki 55 $\frac{3}{4}$ m. buza, 47 $\frac{1}{8}$ m. zab és 24 m. árpa; a morva-utcabeliektől 26 frt; sedecima fejében a megyétől 4 frt; a városi mészárosoktól hetenkint egy font hús, sátoros ünnepeken egy drb. marhanyelv, vagy e helyett két font hús. Nagyójt elején összeszed vagy 220 tojást. Fiókközsegekben sok járandósága elveszett; némelyek csekély ajándékkal, lúddal, kakással, vajjal kedveskednek helyett, mások meg fél napig aratnak. Volt két zsellére is a mezővárosban, az egyiknek házát elvitte a Vág, a másiknak nem lévén földje, csak levélhordásra volt alkalmazható, de azt sem nagyobb távolságra. Az újévi koleda (*strena novi anni*) 10 p. m. vegyes gabonát és 4 frtot hoz. Szabadosok és bérlők kettős stólat fizetnek. A plebánia emeletes, földszintje nyers téglából való, az emeletet 1710-ben az esztergomi primás fából állíttatta fel. Földes

urak a plebánia területén a következők: a) katolikusok: Matyasovszky Teréz, Farkas Gáspár, előadó a magy. kancelláriánál, Kvassay Károly, barsi alispán, Zerdahelyi János, nyitrai helyettes alispán, Zerdahelyi Imre, Marczibányi Lőrinc, csanádi alispán, Ambró József, Keresztes György; b) lutheránusok: a Pajor, Kubinyi, Gosztonyi, Mosticzky- és Zerdahelyi család egy ága.

Az orgonista nagyon szegényesen van el látva, ez utáni összes jövedelme 30 frtnyi fizetés. A tanítónak két szántóföldje van; Nimnictől kap 23 $\frac{3}{8}$ m. vegyes gabonát; az egész plebániában egész telektől tizenkét, zsellértől hat kéve vegyes gabonát; cantatiók 4 frt; koleda és offertóriumokból egy harmadot; a tandíjnak (egy gyermektől 1 frt) a felét. Azonkívül még több apró mellékjövödelme van.

A plebániához tartozó fiókközsegek: Sztrenzenic, Hrabovka, Vieszka, Dohnyán, Mostistye, Ichrstye, Hosztina és Nimnica. Katolikus lélek van 2039, protestáns 1694. A város védszentje Szűz sz. Margit. Az iskola-épület a temető fala mellett áll, a hívők építették 1758-ban. Az iskola élén áll Simonides Pál, aki, miután inkább gazdasággal, mitsem a tanítással foglalkozik, gyűlölt személyiség és a városbeliek többször kérték már elmozdítását. A püspök megengedte, hogy más alkalmasabb tanítót fogadhassanak fel, bár a tanítónak is voltak jogos panaszai.

1779-ben szept. 4-én nagy csapás érte a várost és az egyházat. Leégett a község nagy része, a torony az órával s harangokkal együtt, az egyház teteje, a plebánia és az iskola is. A templom belsejébe nem égett be, az oltároknak sem esett kár. Miután az egyházi felszerelés is oda veszett, látszik, hogy a plebánián tartották, éppen a legkevésbé biztos helyen. Kár, hogy Selmeczy ahelyett, hogy részletesen leírta volna a katasztrófát, egy hosszú, nem sok poetikus beccsel bíró latin költeményét iktatta be a jegyzőkönyvbe. Ebből megtudjuk, hogy még kölőpja sem maradt. A kegyúr okulva ezen szerencsétlenség 1781-ben már kemény anyagból építtette fel a plebániát, mely azonban a mostani

alakját csak az 1814-ki és 1822-ki átalakítások után nyerte meg.

II. József a púchói plebánia területén is új lokális kapellaniát létesített és pedig *Dohnyánban* 1788-ban. Kis templomocská volt itt már régen, de azt lerombolták és a katonai beszállásolási házban egy szobát kápolnává alakították át. Azonban, mint sok más, ez is 1807-ben megszűnt, és fiókközsegeivel együtt ismét Púchóhoz lett csatolva. Kluch püspök nagyon óhajtotta, hogy Dohnyánban plebánia létesüljön, és Nejedly József nyitrai nagyprépost jelentékenyebb összeget le is fizetett e célra, de akkor nem ment a dolog, s Dohnyán csak 1865-ben kapott plebániát.

Megismétlődött az 1779-ki szerencsétlenség 1807-ik augusztus 25-én. Kiűtvén a tűz a morva-utcaban, majdnem az egész várost elhamvasztotta; leégett a templom és a plebánia teteje, ismét a torony és harangokkal együtt. Az új harangokat Kluch József ép kinevezett, de még Nagy-Szombatban tartózkodó nyitrai püspök szentelte fel a kegyúr gróf Asprenont-Lynden János Robert kérésére.

(Vége köv.)

¹⁹ Vagner i. m. 320. l.

²⁰ U. o. 325. l.

²¹ Igy pesti commissio előtt.

Telefon.

Kérdezősködőknek. Az ön által felvetett kérdésre vonatkozólag nem ismerünk sem törvényt, sem rendeletet. Itt a gyakorlat az irányadó. A községbeliek inkább *szívességből* teszik azt, mint kötelességből. Azt hisszük, méltányos költségeihez hozzájárulnak, de nem tanácsos azokat a végtelenig felszavarni, mert azt is megtehetik, hogy semmit sem adnak.

Cs. urnak helyben. Szives adatait öszintén köszönettel vettük.

„Botrány a zsinagógában“ című közlemény beküldőjének. — Mäskor kerülje a vicces előadást, hanem adja elő szárazon s egyszerűen. Mi a közleményből a világot sem tudunk mást kibámozni, mint amit tettünk. Egyébként az olyan lényegtelen, hogy ki döntötte fel a könyvtartót, hogy felesleges rectificálni. Ha a bíróság elé kerül, ott ugys kiderül.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme

Selmecbánya (Hontmegye).

51-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Űrkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely styl és rajz szerint csinosan, szolidan és a legjutányosabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok **belső berendezését, alapos újítását, festését, márványozását és aranyozását**, ugyszintén azoknak átalakítását: mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek.

A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítékkul.

A többi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó (Hont m.) Oltárok újítva, a templom festve és új gyóntató-szék.	Zarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szt. Szive oltár.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok újítva és 4 db. új Cherubin.	Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus sz. Szive szobra.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új góth-stylű oltár.	Tosmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár újítva.
Léva. Kórház-kápolna újbóli festése és oltár újítva.	Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék újítva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Selmecbánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.	Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Selmecbánya Katharina-templom részére egy új mellékoltár.	Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok újítva és a szentély festve.
Selmecbánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylű oltár.	Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Selmecbánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylű oltár.	Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár újítva és a templom festve.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója újítva.	Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék újítva.	Zaluzsány. (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szive oltár.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylű főoltár, gyóntató-szék és templom festése.	Dalmad. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János köszöhor és a templom festve.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár szt. sirral.	Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylű mellékoltár.
Hosszúfalu. (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék újítva.	Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állványval.
Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szive oltár.	Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.	Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylű oltár.	Szt-Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
	Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szt. Szive szobra állványval.
	Szélakna. (Hont m.) Ut oltár, egy szószék újítva és egy új szt. sir.
	Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

Ház-eladás!

Nyitrán, Kert-utca 8. számú ház, mely 6 szoba, 3 konyha és mellékhelyiségekből áll, szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás **Rumancsik Józsefnél** nyerhető.

PÉCS EDE

fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő
NYITRÁN

ajánlja az idényhez alkalmas cikkeket, mérsékelt árrban. 1-5.

Liptói tavaszi túró.

Különlegesség! 1/2, 1, 2, 5 kilós bödönökben és szabadon.

Friss töltésű hazai és külföldi ásványvizek

nagy raktára!

HAZAI		KÜLFÖLDI	
ásvány és gyógyvizek.		ásvány és gyógyvizek.	
Borszéki	Hunyadi	Billói	Karlsbadi
Budai	Salvátor	Ensi	Marienbadi
Lubi	Parádi	Giesshübl	Preblau
POLENAI	Csizi	Guber	Roncegnói
Szólyvai	Mohai	Gleichenbergi	Rohitsi
Margit	Szántói.	Halli	Seltersi
		Levico	Luhacovici

A földművelésügyi magy. kir. miniszterium felügyelete alatt álló

MAGY. KIR. ORSZ. KÖZPONTI MINTAPINCE

palackborai:

Fehér borok:	Vörös borok:
Magyarádi	Burgundi
Nessmélyi	Szegszárdi
Ermelléki	Villányi
Pécsi	Dörgicsei k. tanítórind.
Dörgicsei k. tanítórind.	Kadar, gróf Apponyi
Br. Apor, tramini	Villányi, gróf Andrássy
Sombóci August K.-né	Egri (Visontai borvidék)
Neubauer J.	Ménesi (Magyarádi borvidék)
Budacsongyi Pauler Tivadar	Visontai, Koppély Géza.
Muskotály Jantsics	
Balaton-i rissling	
Balaton-melléki I.	

Tokaji aszú bor: 1 puttonyos.
" " " 2 puttonyos.
" " " 3 puttonyos.

„RAFFIA“ I. rendű, világos.
Legjobb és legolcsóbb szőlő kötöző anyag. 5 kgr. vételnél előnyös ár.

== Rézgalic (kékű) 98-99% ==
Szép kék jegecsekben; peronospora elleni védekezésnél eddig legjobb és leghatásosabbnak elismert szer.

Szicíliai finom őrlött KÉNPOR
„oidium“ lisztharmat szőlőbetegség ellen **legjobb sikerrel** használják.

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei Szemle“ részére
jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

Zoboron, Aranyhegyen, a LÁNG-féle NYÁRILAK,

mely egészen ujonnan helyreállítva, 3 szoba, 1 fedett, tágas, üveges veranda, konyha, cselédszobából és a szükséges mellékhelyiségekből áll, az egy holdas gyümölcs és disz kert használatával együtt a folyó idényre kiadó.

Közelebbi felvilágosítás **Sevcsik Gáspár** t. bírónál nyerhető.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény **JEGYZÉKE.**

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
3	"	30000
1	"	25000
2	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek **felét pénznyereménnyel** huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160,000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolcad (1/8) frt	— 75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4) "	1.50	"	3.—	"
egy fél (1/2) "	3.—	"	6.—	"
egy egész (1) "	6.—	"	12.—	"

utánvét mellett vagy az összeg **előzetes be- küldése** ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre, tekintettel arra, hogy a **huzások f. é. május hó 17. és 18-án** lesznek

f. é. május hó 17-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest, V., Váci-körút 4 c.

Fiók: MUZEUM-KÖRUT 11.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Tarsa** főelárusítók Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben } **utánvételezni kérem** } A nem tetsző torlendő.
} **postautalvánnyal küldöm.** }

Pontos cím

Elő cs. és kir. osztrák-magyar kisérlőlag szab.
Homlokzat-festék-gyár
 Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).
 Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézősége, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészből földhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilóként 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék színtisztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.
 Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

2087 1900. tlvkvi szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Riszner Károly mint néh. Diamant Márk tömeggondnoka végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Nyitra-Ujlak község 5. számú tjkvben A. 3. sor, 553. hrsz. szántóföldnek Diamant Márkot illető 456 korona becsértékű felére, az u. o. 4. sor, 667. hrsz. szántónak u. azt illető 278 kor. becsértékű felére, az u. o. 5. sor, 834. hrsz. szántónak u. azt illető és 656 kor. becsértékű felére, az u. o. 6. sor, 950. hrsz. szántónak u. azt illető 192 kor. becsértékű felerészére, az u. ottani tjkvben A. + 1. sor, 1094. hrsz. alatt foglalt bérföldnek u. azt illető és 160 kor. becsértékű felerészére, az u. o. 14. számú tjkvben A. 3. sor, 674. hrsz. szántóföldnek 226 kor. becsértékű u. azt illető felére, az u. o. 4. sor, 898. hrsz. szántónak u. azt illető 406 kor. becsértékű felére, u. azon tjkvben A. 5. sor, 987. hrsz. szántónak u. azt illető és 192 korona becsértékű felére, az u. o. tjkvben A. + 1. sor, 1102. hrsz. bérföldnek u. azt illető 216 kor. becsértékű felére v. b. Diamant csódtömege egészére a végrehajtási joghatállyal bíró önkényes b. árverés vb. Diamant Márk árverést elrendelte, mely árverés határnapjául 1900. évi május hó 18. napjának délelőtti 10 órája Ny.-Ujlak község házához kitűzetik, hogy a fenti ingatlan a kiküldetési ár 10%-ának bánatpénzbeni letéte mellett becsáron alól is elárvereztetni fog.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60, 90 nap alatt 3 egyenlő részletben 5% kamatokkal együtt befizetendő, bánatpénz az utolsó részletbe beszámítatik. Az árverési feltételek a bíróságnál tekinthetők meg.

Kir. telekkönyvi hivatal.

Nyitrán, 1900. évi február hó 26. napján.

(P. H.)

Seybold,
 kir. tszéki bíró.

OTRUBNY MIHÁLY

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ

NYITRÁN.

Van szerencsém a főtisztelendő papság, valamint a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani a **Nyitrán, Plebánia-utca 28. szám** alatt fenálló

papi és polgári szabó-műhelyemet.

Több éven át e téren szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabbra menő igényeknek is megfelelhettek.
 Elvállalom minden e szakmába vágó

papi és polgári ruhák,

valamint a t. klerus számára **reverendák, címádák, téli kabátok, felöltők stb.** készítését.

A ft. papság és n. é. közönség kegyes pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Otrubny Mihály,
 papi és polgári szabó.

Nyitrai Népbank zálogkölcson osztálya.

ZÁLOG-ÁRVERÉS

1900. évi május hó 8-án.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1899-ik évi december végeig ki nem váltattak, vagy át nem irattak,

f. é. május 8-án a Nyitrai Népbank termében d. u. 2—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetése mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vételessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1900. évi március hó 21-én.

Az igazgatóság.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,
 kénsavas-ammont,

KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)

KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

RÉZGÁLICOT, 98—99%

legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.